

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2025, NUMMER 002

Datum	7 februari 2025
Van	College B&W
Behandeld door	Cannegieter - Couwenberg
E-mailadres	Birgit.cannegieter@utrecht.nl
Kenmerk	13079198
Beleidsveld	Mobiliteit

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsragen jaargang 2025 nummer 2 van Jantine Zwinkels (CDA) van 6 januari 2025 over 'Maak 2025 het Jaar van de Voetganger!'. De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1

Is het college bereid om in navolging van haar collega-wethouder in Amsterdam, 2025 uit te roepen tot het Jaar van de Voetganger?

Antwoord 1

We vinden het uitroepen van een Jaar voor de Voetganger een sympathiek idee. Wel is het essentieel om de keuze voor zo'n instrument via de weg van de inhoud te doen. Alleen een campagne zonder concrete aanpassingen of effectief beleid vinden we niet wenselijk. Daarom is het ons inziens te vroeg om dat voor Utrecht in 2025 te doen. Wel willen we met uw raad in gesprek over hoe we lopen in Utrecht vanzelfsprekender en aantrekkelijker kunnen maken. Naar verwachting informeren uw raad rond de zomer over onze aanpak voor de voetganger. Op dit moment is er geen budget voor deze aanpak.

Vraag 2

Deelt het college met CDA Utrecht dat er zo snel mogelijk een Beleidsnota voor Voetgangers moet komen?

Antwoord 2

We zijn van mening dat het nodig is dat er een aanpak voor de voetganger komt om ambities uit bestaande beleidsstukken te concretiseren. Eerder is met het [Actieplan Voetganger \(2015-2020\)](#) gewerkt aan een aantal concrete projecten om voetgangersruimte in de stad te verbeteren.*

In onderstaande tabel is beleid vanuit het ruimtelijk-, gezondheids- en sociaal domein met een relatie tot de voetgangersruimte weergegeven.

Ruimte	Gezondheid	Sociaal
<ul style="list-style-type: none"> Ruimtelijke Strategie Utrecht Stedenbouwisie (nog vast te stellen) Mobiliteitsplan 2040 Visie klimaatadaptatie Utrecht Actualisatie Groenstructuurplan 2017 – 2030 Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte Utrecht voor iedereen toegankelijk Meerjaren Groenprogramma: Ruimte voor Groen 2020 – 2023 Module fietsparkeren Afwegingskader Verharding Hoofdfietsroutes Stedelijk wegenet (in de maak) Initiatiefvoorstel 'Utrecht Onbeperkt Toegankelijk' aan de gemeenteraad 	<ul style="list-style-type: none"> Samen gezondheidsverschillen verkleinen 2024 - 2027 Leefbare stad en maatschappelijke voorzieningen Beleidsnota Geluid en Trillingen Handleiding Ontwerp Open sportparken Utrechts Sportakkoord II 	<ul style="list-style-type: none"> Leefbare stad en maatschappelijke voorzieningen Spelen in je eigen buurt (Ontwerpvisie Speelruimte Utrecht) Beleidsnota Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Samen leven, samen zorgen 2024 - 2034) Uitvoeringsprogramma vervoersongelijkheid

Vraag 3

Welke obstakels zou de gemeente hiervoor moeten wegnemen, om het aantrekkelijker te maken om van A naar B te lopen?

Antwoord 3

We doen in de stad al veel goede dingen voor de voetganger:

- *We hebben het voetgangersgebied in de binnenstad vergroot.*
- *We maken steeds meer beloopbare, autoluwe wijken, zoals Beurskwartier, Cartesius en Merwede.*
- *We bouwen bruggen, zoals de Moreelsebrug en de Dafne Schippersbrug, zodat water of spoor geen belemmering meer vormen voor voetgangers.*
- *We maken aantrekkelijke looproutes, bijvoorbeeld langs de Catharijnesingel en in het nieuwe stationsgebied.*
- *We maken loopruimte in de vooroorlogse wijken obstakelvrij door extra fietsenrekken naast de stoep te plaatsen.*
- *We geven voetgangers bij herinrichtingen meer de ruimte, zoals in de Kanaalstraat, de Voorstraat, de Nachtegaalstraat.*

Maar op een heel aantal plekken kunnen we het beter doen, want:

- *Op sommige plekken in de stad houdt de stoep ineens op.*
- *Toegankelijkheid voor mensen met een hulpmiddel laat op plekken te wensen over.*
- *Op andere plekken moet je ver omlopen of als voetganger lang wachten bij een verkeerslicht.*
- *Stoepen zijn op plekken te smal om naast elkaar te lopen of er zijn veel obstakels.*

Een stad waar het vanzelfsprekend is om te lopen heeft het volgende nodig:

- *Voldoende, uitnodigende en voor iedereen toegankelijke ruimte om te lopen (oa. [Beleidsnota Gezondheid: Samen gezondheidsverschillen verkleinen 2024-2027](#))*
- *Een netwerk voor voetgangers (op wijkniveau en verbindingen tussen buurten/wijken) (oa. [Mobiliteitsplan 2040](#))*
- *Aantrekkelijk bereikbare voorzieningen voor voetgangers, conform 10-minutenstad. (Oa. [Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040](#), [Mobiliteitsplan 2040](#)).*
- *Goede oversteekbaarheid van kleine en grote barrières (zoals wegen, spoor en water) ([Mobiliteitsplan 2040](#)).*

Vrije doorloopruimte en toegankelijkheid

De ontwerpisen voor onze openbare ruimte zijn opgenomen in het Handboek Openbare Ruimte (HOR). Voor voetgangersruimte zijn aanvullende eisen (onder andere voor toegankelijkheid) beschreven in het document Voetpaden voor iedereen. In het HOR staat een minimale maat voetgangersruimte van 1,20 meter en 0,90 meter ter hoogte van een puntvernaauwing (zoals een boom, een lantaarnpaal of een paaltje). We benoemen 1,50 meter als obstakelvrije zone (conform het

initiatiefvoorstel 'Utrecht onbeperkt toegankelijk' van de VVD uit 2020). Een intensief gebruikt voetpad moet volgens de HOR minimaal 1,80 meter breed zijn, maar wenselijk is een breedte van 2,40 meter of meer. De Ontwerpwijzer voetgangers van kennisplatform CROW hanteert voor intensief gebruikte voetpaden een breedte van 2,20 meter en voor zeer intensief gebruikte routes 2,90 meter.

Wat ontbreekt is een uitwerking van en het sturen op de ambitie 'voetganger op 1' uit bestaand Utrechts beleid. Dat is meer dan het aanrijken van minimale of gewenste maat voor vrije doorloopruimte zoals nu in het HOR opgenomen. Per project wordt nu zo goed mogelijk invulling gegeven aan een plek voor de voetganger, maar er wordt niet gestuurd op de gewenste breedte of het aantrekkelijk vormgeven van voetgangersnetwerken. Dit terwijl we voetgangersruimte juist in combinatie met andere opgaven zoals vergroening, klimaatadaptatie, opheffen parkeren en ruimte om te sporten, spelen en ontmoeten kunnen realiseren. Deze koppelingen maken is een belangrijk onderdeel van de opgave.

Vraag 4

Wat is het bestaande budget voor dit onderwerp in het huidige beleid? En welk budget zou het college bij een dergelijke nieuwe nota op korte termijn beschikbaar kunnen stellen?

Antwoord 4

Op dit moment is er geen budget voor voetgangersprojecten of een grootschalige campagne. Zoals u weet wordt er bij de voorjaarsnota een integrale afweging gemaakt en liggen de hervormingsbezuinigingen ter besluitvorming aan u voor.

Om u een inschatting te geven van mogelijke kosten: er zou een begin gemaakt kunnen worden met concrete maatregelen (te denken aan het verbeteren van toegankelijkheid voetgangersruimte en OV-haltes, het verbeteren van voetgangersoversteken, ook in samenhang met speelmogelijkheden en vergroening) met een bedrag van 200.000 euro in 2025, oplopend naar 750.000 euro in 2028. Kosten voor een campagne bedragen naar verwachting ca. 100.000 euro (ontwikkelen van een campagne en diverse middelen). Met een dergelijk budget is het overigens niet mogelijk om op grote schaal in de hele stad voetgangersnetwerken en – ruimten te verbeteren.

Vraag 5

Welke data is al beschikbaar bij de gemeente? Hoeveel voetgangers telt Utrecht bijvoorbeeld?

Antwoord 5

We weten nog weinig over het loopgedrag van mensen. Daarin zijn we als Utrecht niet uniek. Loopdata blijft in heel Nederland achter op data over andere manieren van verplaatsen. Dit is wat we in Utrecht meten:

- *Op 18 vaste plekken in de binnenstad meten we 24/7 vanaf medio 2022 met sensoren hoeveel voetgangers, fietsers of voertuigen voorbij komen. Zo kunnen we zien hoe druk het is.*
- *In 2023 en 2024 hebben we o.a. voor de veiligheid tijdens evenementen (Koningsdag en de Pride) aanvullende drukmetingen uitgevoerd in de binnenstad. Met deze deels tijdelijke sensoren is gedurende drie maanden data verzameld. Ook hebben we in 2020/2021 het aantal voetgangers op het Stationsplein (onder het Bollendak) gemeten gedurende 12 maanden (deels Corona-periode). Per etmaal passeerden hier c.a. 160.000 voetgangers.*
- *We vragen een representatieve groep inwoners eens per twee jaar via de [Inwonersenquête](#) hoe zij naar de binnenstad komen. In 2023 kwam 17% van de inwoners lopend naar de binnenstad, 78% van die groep geeft aan tevreden te zijn over het lopen naar de binnenstad.*
- *We weten het percentage lopen in de Modal Split (de verdeling van verplaatsingen over verschillende vervoerswijzen in de stad). Deze informatie presenteren we jaarlijks in de [Monitor Mobiliteitsplan](#), data wordt landelijk verzameld en is afkomstig uit het CBS en ODIN*

(Onderzoek Onderweg in Nederland). In 2023 werd een derde van de interne verplaatsingen te voet gedaan. Tijdens wekdagen was het aandeel lopen 32%, tijdens weekenddagen 37%.

- Via de [Volksgezondheidsmonitor](#) vragen we Utrechters eens per twee jaar hoe vaak zij naar hun werk of naar school lopen. In 2022 liep 22% van de volwassenen (18 t/m 64 jaar) een of meerdere dagen per week (deels) naar school of werk.
- De Volksgezondheidsmonitor bevat ook een vraag over wandelen als vrijetijdsbesteding. Deze vraag wordt gebruikt om tot een beweeg-cijfer te komen en wordt niet als zodanig gerapporteerd. Op dit moment wordt verkend of we de vraag uit de Gezondheidsmonitor kunnen gebruiken om het aandeel Utrechters dat wandelt in hun vrije tijd in beeld te brengen.

Landelijke loopfeiten zijn terug te lezen in de publicatie '[Loopfeiten 2024](#)' van het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid (KiM). Daarin is onder andere te zien dat het aandeel loopverplaatsingen in Utrecht in de afgelopen 4 jaar gegroeid is ten opzichte van de perioden daarvoor 1/3 van de verplaatsingen, maar minder groot is dan in de drie andere grote steden waar 40-42% van de interne verplaatsingen lopend wordt gedaan.

Vraag 6

Hoe kijkt het college hiernaar? Vindt zij net als CDA Utrecht dat we de voetganger voorrang moeten geven op de fietser, als het erop aankomt in bepaalde situaties en bij nieuwe plannen?

Antwoord 6

Niemand is alleen voetganger, fietser, gebruiker van het OV of automobilist. We herkennen ons dan ook niet in de tegenstelling voetganger óf fietser. Het past goed in onze mobiliteitsaanpak om per locatie de afweging te maken welke gebruikers voorrang hebben op anderen. Het uitwerken van voetgangersnetwerken (per wijk) gaat ons helpen om aan te geven waar voetgangers voorrang moeten krijgen op overig verkeer.

Vraag 7

CDA Utrecht is van plan om ideeën op te halen bij inwoners om tot een geslaagde marketing-campagne te komen die aanzet tot meer én prettiger lopen in Utrecht. Op welke manier kunnen wij deze ideeën het beste aan het college overhandigen?

Antwoord 7

We waarderen het aanbod van het CDA Utrecht en zijn benieuwd naar uw ideeën en die uit de stad. We vernemen graag uw suggesties; u kunt hiervoor de wethouder Mobiliteit benaderen. Goed om te vermelden is dat we rondom dit thema op verschillende manieren hebben gesproken met bewoners en belangengroepen. Maar meer inzicht in specifieke gebruikersgroepen is nodig om tot een goede campagne of gedragsaanpak rondom lopen te komen. We hebben op de volgende manieren gesproken met bewoners en gebruikers van de voetgangersruimte:

- *In juni 2024 liepen we met mensen mee die we op straat tegen kwamen in de wijken Tolsteeg, Hoograven, Rivierenwijk, Ondiep en Zuilen. Dit leverde informatie op over waar mensen naar toe lopen, wat ze fijn vinden aan lopen, wat ze missen of nodig hebben. In totaal hebben we met 84 mensen meegewandeld.*
- *Tijdens 'Walk-alongs' met ouderen, het Solgu, mensen die in revalidatiecentrum de Hoogstraat verbleven en een groep vrouwen met een migratieachtergrond hebben we tijdens een wandeling specifieke eisen/wensen van deze gebruikersgroepen opgehaald.*

- *Tijdens het Gezondheidsfestival in het Julianapark in Zuilen hebben we een wandeling georganiseerd voor bewoners en hen gevraagd wat ze nodig hebben om (vaker) een ommetje te maken.*

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Schriftelijke vragen Maak 2025 het Jaar van de Voetganger!

6 januari 2025

Vragen:

Onlangs werden wij getipt om het artikel van At5¹ te lezen. Nu zien wij gemeente Amsterdam zeker niet altijd als 'voorbeeld' voor Utrecht, maar in dit geval had de wethouder daar een constatering gedaan die wij ook in Utrecht al langer doen. Zie het figuur hieronder. Overigens heeft de gemeente Rotterdam ook al langere tijd beleid onder de naam "Rotterdam Loopt 2025"².

Wethouder belooft beterschap

In een brief aan de gemeenteraad ging wethouder Melanie van der Horst (Verkeer) in op de situatie van voetgangers. "Ik zie dat de voetganger de afgelopen jaren te weinig ruimte en te weinig aandacht heeft gekregen. Daarom maken we van 2025 het jaar van de Voetganger."

Overigens hebben ook vele inwoners reeds hun zorgen geuit over de mate waarin Utrecht met al haar (heringerichte) straten en pleinen nog wel zo vriendelijk is voor de voetganger. Als CDA Utrecht hebben wij hier meermaals aandacht voor gevraagd en willen wij dit hoger op de politieke agenda! Want lopen stimuleert een praatje of ontmoeting op straat, zorgt ervoor dat mensen onthaasten en leidt tot een betere gezondheid (denk aan het gedeelde belang van veilige hardlooproutes). Ook leidt het tot wat minder drukte op fietspaden en schaarse ruimte (wat een probleem is bij het vinden van plekken voor fietsparkeren) en kan het, mits goed gefaciliteerd, de verkeersveiligheid ten goede komen.

Wij hebben naar aanleiding hiervan de volgende vragen.

- 1) Is het college bereid om in navolging van haar collega-wethouder in Amsterdam, 2025 uit te roepen tot het Jaar van de Voetganger?

In Utrecht hebben wij geen (of wellicht zeer verouderd) beleid voor voetgangers. En de Utrechtse Standaard voor Toegankelijkheid wordt slecht nageleefd, bleek uit onderzoek van de Rekenkamer.

- 2) Deelt het college met CDA Utrecht dat er zo snel mogelijk een Beleidsnota voor Voetgangers moet komen?

¹ Zie: <https://www.at5.nl/artikelen/230140/heeft-de-fietser-te-veel-ruimte-gekregen-in-2024>

² Zie: [Rotterdam Loopt 2025. De voetganger op een voetstuk. Ambitie en aanzet tot actie.](#)

- 3) Welke obstakels zou de gemeente hiervoor moeten wegnemen, om het aantrekkelijker te maken om van A naar B te lopen?

Een Beleidsnota zonder bijbehorend budget om daadwerkelijk dingen te veranderen, stelt niet veel voor. Daarom willen wij ook dat we expliciet apart geld reserveren om hier uitvoering aan te geven.

- 4) Wat is het bestaande budget voor dit onderwerp in het huidige beleid? En welk budget zou het college bij een dergelijke nieuwe nota op korte termijn beschikbaar kunnen stellen?

Daarbij is het ons inziens belangrijk dat we ons baseren op feitelijke data én inwoners betrekken bij die data-verzameling. In diverse wijken is al veel kennis opgebouwd en ook specifieke doelgroepen (bijvoorbeeld ouderen, mensen met kinderen, fanatieke wandelaars, etc.) hebben waardevolle input is onze verwachting.

- 5) Welke data is al beschikbaar bij de gemeente? Hoeveel voetgangers telt Utrecht bijvoorbeeld?

In onze ogen zouden we in het belang van voetgangers ook anders moeten kijken naar de stromen van fietsers in Utrecht. Zo is de oversteekbaarheid van straten (zowel zonder als met zebrapad en/of stoplicht) ingewikkeld, met name in de drukte tijdens de ochtend- en avondspits) én zijn er met de speed-pedelecs en fatbikes ook nog hoge snelheden op het fietspad bijgekomen die niet altijd goed in te schatten zijn voor voetgangers.

- 6) Hoe kijkt het college hiernaar? Vindt zij net als CDA Utrecht dat we de voetganger voorrang moeten geven op de fietser, als het erop aankomt in bepaalde situaties en bij nieuwe plannen?

Tot slot,

- 7) CDA Utrecht is van plan om ideeën op te halen bij inwoners om tot een geslaagde marketing-campagne te komen die aanzet tot meer én prettiger lopen in Utrecht. Op welke manier kunnen wij deze ideeën het beste aan het college overhandigen?

Gesteld door:

- Jantine Zwinkels, CDA Utrecht